

Frank Peters

Het meisje bij het venster

Copyright © 2024 Frank Peters
Omslagontwerp: Woodshop Productions
Illustraties: Woodshop Productions
Redactie: Sabine Mourits
Correctie: Rowan Duin
Afbeelding Herborn, bron Rijksmuseum, Amsterdam

Uitgeverij: Waayhof Uitgeverij
Druk: Pumbo.nl
ISBN: 978 90 834 1240 5
NUR: 305

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

www.waayhof.nl
www.frankpeters-auteur.nl

Herborn, Joris van der Haagen, ca 1660

De Heikant

Proloog

I. Taerlinghuis te Delft, zondag Judica, 1666

Was hij gewekt door de kerkklokken of door de deur die openging?

Hij wist het niet. Het was nog vroeg, maar er scheen al licht naar binnen. Door het venster tekenden de contouren van de Nieuwe Kerk zich af, vervormd door de gelige, gewelfde ruitjes.

De mufte deken, ruw en vol gaten, werd opengeslagen. Ze kroop vanaf het voeteneinde naar boven en kwam tegen hem aan liggen. Haar koude knieën raakten de achterkant van zijn bovenbenen. Vaag meende hij de geur van verschaalde wijn en pijptabak te ruiken.

'Vandaag moet het gebeuren,' fluisterde ze.

Hij knikte bijna onzichtbaar. Zijn blik gleed van het raam naar de bescheiden tafel met stoel in de hoek van de kleine kamer. De kamer voelde als een cel. Tegelijkertijd was het zijn enige houvast.

Haar hand gleed over zijn borst en een mengeling van angst en aantrekking trok zijn maag samen. 'Heb je het onthouden?' Haar stem klonk zo ijzig als haar knieën voelden.

'Klein, licht, van waarde en snel mee te nemen,' zei hij, zijn woorden werden gesmoord door het kussen.

'Goed zo! Laat je niet dol maken, morgen zijn we weg.' Ze was afweer uit zijn bed gestapt, streek haar schort glad en verliet de kamer.

Terwijl haar voetstappen wegstierven in de ruime hal van het verbeterhuis, draaide hij zich om. Hij drukte zijn wang tegen de kille muur en sloot zijn ogen.

II. Wetzlar

Nog voor ze de alarmknop had losgelaten, wierp een overweldigende knal de tengere, grijsblonde vrouw naar achteren. Bloed vloeide uit haar bovenarm en vormde een snel groter wordende kring op het velours tapijt. Het alarm vulde de anders zo vredige zaak met een oorverdovend gehuil. Rode lichten knipperden nerveus aan het plafond en de gevel. Verbijstering verstilde voorbijgangers in het idyllische stadje in Hessen.

De oude juwelier boog zich over zijn vrouw. *'Ach, Lene. Ach, Lene,'* fluisterde hij en zorgzaam streelde hij haar trillende vingers.

Drie mannen keken elkaar een moment besluiteloos aan, hun adem raspte door de bivakmutsen. De grootste greep een moker uit een zwarte reistas en sloeg krachtig tegen het glas van een vitrinekast vol kostbare horloges; het veiligheidsglas vertoonde geen krasje. In het Arabisch schreeuwde hij een bevel, een handlanger snelde met getrokken pistool naar de juwelier.

'Schlüssel, Schlüssel, schnell!' Hij drukte zijn koude pistool hard tegen de slaap van de oude man, die vertwijfeld zijn handen over zijn hoofd hield.

Bij het geluid van naderende sirenes brak er paniek uit. Het zicht vervaagde geleidelijk door het rookgordijn. De grote man gebaarde naar de deur en het drietal stormde naar buiten.

Op straat, tussen de winkels, schreeuwden angstige voorbijgangers. Een opgewonden hond blafte naar de drie mannen in het zwart. Aan het ene uiteinde van de straat blokkeerde een politieauto met zwaailichten en gillende sirenes de weg. Vanaf de andere kant naderden agenten.

Twee van de overvallers keken radeloos naar de leider in hun midden, die de situatie kort in zich opnam.

Een stem galmde door de winkelstraat. *'Hé, Baqil!'*

De grote man reageerde in een reflex. Hij draaide zich om en stond oog in oog met een kleine, gespierde, Turkse rechercheur. *Der Maulwurf!* – de mol – flitste door zijn hoofd; een golf van ergernis en frustratie weldde in hem op. Hij aarzelde een fractie van een seconde en vuurde twee kogels de

hoogte in. De krachtige knallen weerklonken door het stadje en de geur van kruitdamp vulde de lucht.

Voorbijgangers zochten dekking, voor zover ze dat nog niet hadden gedaan. Tussen twee vakwerkhuisen, recht tegenover de winkel, renden de drie overvallers een steeg in. Baqil had de vluchtroute en alternatieven goed voorbereid.

'Halt!' schreeuwde de rechercheur.

De mannen negeerden het bevel.

Een schot weerklonk in het steegje en een van de overvallers stortte schreeuwend ter aarde.

'Kein Wort, Habib,' beet Baqil zijn gewonde handlanger nog snel toe. Vervolgens sprong hij in de vluchtauto. De oude Ford Escort schoot met gierende banden weg. Door de achterraut zag hij de aansnellende rechercheur, die hij kende als Ahmed Koçak, steeds kleiner worden.

'Heute nicht, Maulwurf,' zei Baqil Hrach. Nahijgend van de inspanning trok hij de bivakmuts van zijn bezwete hoofd.

I
De Heikant

Thuis op De Heikant

Ik praat niet makkelijk over mezelf; dat is nooit mijn sterkste punt geweest. Maar om dit verhaal te vertellen, zal ik er toch aan moeten geloven. Je zult zelfs iets te weten komen over mijn stamboom. Anders zou je je al snel afvragen hoe ik samen met Sandra Molenaars en haar filmcrew in de trein naar Duitsland belandde.

Mijn verhaal lijkt te draaien om een opstapeling van toevalligheden, maar omdat ik niet in puur toeval geloof, is dat niet waarschijnlijk. Waarschijnlijker is dat de keuzes die ik maakte mij leidden naar een reis vol raadsels, intriges en verlangens. En uiteindelijk naar een onverwachte ontdekking.

Mijn naam is Rik Wolters en ik woon aan de rand van het bos tussen Elten, Beek en Didam, vlak bij de grens met Duitsland.

Mijn huis, 'De Heikant', ooit een jachthuis, is alleen bereikbaar via een parallelweg naast de A12. Het erf wordt van de weg afgescheiden door een brede sloot langs de bosrand. Twee pilaren, overwoekerd met klimop, markeren de toegang tot de oprijlaan.

In de zomer draagt de lucht er de geur van vlierbloesem, terwijl eksters en eekhoorns er in de herfst eikels en sleedoornbessen zoeken. Misschien begroet mijn Berner sennenhond, Sita, je. Loop gerust door: ze zal je niets doen.

Na de bocht verschijnt het huis tussen het groen, imposant maar toch intiem door de beschutting van de weide en het Bergherbos. Vroeger grensde het landgoed aan de Eltense Heide, wat de oorsprong van de naam 'De Heikant' verklaart. Waar die heide was, raast nu het verkeer over de autosnelweg.

Zo'n vijftig jaar geleden begon ik met stamboomonderzoek. Misschien was ik toen onbewust al op zoek naar mijn identiteit – of een soort rechtvaardiging. Ik bezocht historische verenigingen, archieven en

familieleden en ontdekte dat ik eigenlijk Lamboij – *Lambwa* op z'n Frans – had moeten heten in plaats van Wolters. Wat bleek? In 1686 trouwde Peter Lamboij, afkomstig uit Kleverhamm, met Gaertje Gaerts uit Didam, een dorpje op zo'n drie kilometer van mijn huis.

Peter en Gaertje kregen twee zoons: Claes en Wolter. Zoals veel inwoners van Didam waren ze katholiek, hoewel dit eigenlijk alleen getolereerd werd door de kerkhervormers. Officieel diende iedereen protestants te zijn. Hierdoor werden de kinderen van katholieken tweemaal gedoopt: zowel in de protestantse kerk als in een katholieke schuilkerk, meestal op de deel van een afgelegen boerenhoeve.

Door de reformatie kreeg ik mijn achternaam. De protestantse dominees vonden de naam Lamboij te katholiek of te moeilijk: de kinderen van Claes Lamboij werden voortaan als Peters gedoopt, naar hun grootvader Peter, en de kinderen van Wolter als Wolters. De naam Lamboij verscheen nog sporadisch in de kerkboeken en verdween na enkele generaties volledig.

De herkomst van de naam bleef een mysterie. Voor 1686 was er geen enkel spoor van Peter Lamboij te vinden. Ik zocht naar variaties van de achternaam en doorzocht elk oud document dat ik kon vinden. Tevergeefs speurde ik naar mogelijke banden met Kleverhamm, de streek rond de stad Kleef, waar Peter vandaan kwam.

Langzaam maar zeker verloor ik mijn interesse. Ik was inmiddels getrouwd – toen nog wel – en mijn kostbare tijd werd in beslag genomen door werk en gezinsverplichtingen. Wanneer je leven een vastomlijnd doel en richting heeft, wordt stamboomonderzoek snel een bijzaak.

De dossiers belandden in kartonnen dozen die eerst naar een ongebruikte slaapkamer verhuisden en uiteindelijk naar de zolder.

Mijn innerlijke demonen lieten ongeveer twaalf jaar geleden voor het eerst echt van zich horen, toen mijn vrouw Liesbeth me uiteindelijk verliet. Ik zag mijn kinderen eigenlijk alleen nog in het weekend. Ik bleef alleen achter in het huis waarin we samen hadden gelachen en gehuild, waar

kindervoeten hadden gestampt, waar we gelukkig waren geweest en troost hadden gezocht bij elkaar. Het huis waaraan ik zo gehecht ben.

In de eerste jaren na de scheiding zocht ik mijn toevlucht in drank als een manier om te ontsnappen aan de pijn en het gemis en om het verschrikkelijke gevoel van falen te bestrijden. Na verloop van tijd kroop ik uit het dal en kreeg ik mijn leven weer op orde.

Vorig jaar laaiden die demonen ineens hoog op. Ik was al decennialang manager bij een kunststofproductiebedrijf in Doetinchem. Mijn werk beviel me wel, vooral het contact met mensen. Al ben ik vrij introvert, ik kan me over het algemeen goed inleven in anderen. De productie zelf interesseerde me niet bijzonder.

Twee jaar geleden werd de fabriek overgenomen door een multinational. Plotseling werd ik, iemand die bijna zestig jaar op de teller had, ondergedompeld in een wereld van cijfers en spreadsheets, van *efficiency* en *cost savings*. De holle slogans over ons succes en duurzaamheid klonken als loze woorden in mijn oren. Ik voelde dat mijn rol als leidinggevende in twijfel werd getrokken en ik begon zelf ook te twijfelen.

Op een zonnige dag in mei nodigde een jongedame van de afdeling Personeelszaken, nu Human Resources genoemd – waarschijnlijk om het minder persoonlijk te maken – me uit voor een een-op-eengesprek. Ze keek streng en afstandelijk over haar zwarte brilletje heen en had haar verhaal duidelijk voorbereid.

‘Sluit de deur en neem plaats, meneer Wolters.’ Ze boog zich aandachtig over het dossier voor zich.

‘Ik heb geen geheimen, hoor. Van mij mag de deur openblijven,’ antwoordde ik, toen nog opgewekt, terwijl ik mijn koffie vasthield.

‘Van mij niet.’ Ze trok haar nette jasje recht en drukte haar bril iets verder op haar neus. De toon was gezet.

Ze legde uit dat er behoefte was aan vernieuwing en dat een adviesbureau managementprofielen had opgesteld om de organisatie te herstructureren.

Er werden veranderingen verwacht in de manier waarop het personeel werd aangestuurd en er waren aanpassingen nodig binnen het bedrijf.

Ze ging nog even door, maar mijn aandacht was weg. Ik roerde wat in mijn koffie en voelde de bui al hangen.

‘Hier staat dat u op vrijdagmiddag bier drinkt met uw medewerkers?’

Ik schrok op. Uit de nauwkeurigheid waarmee ze mijn dossier had bestudeerd, maakte ik op dat ze het ver wilde schoppen in de wereld van Human Resources.

‘Ja, op vrijdag is het “klaar-naar-huis”,’ zei ik. ‘Iedereen doet dan net een stapje extra, zodat we een biertje kunnen drinken en toch op tijd naar huis kunnen.’

Ze glimlachte flauwtjes, alsof ze op de spaarstand stond. ‘En die extra stappen kunnen ze de rest van de week niet zetten, meneer Wolters?’

Ik haalde mijn schouders op. ‘Nou ja, de boog kan niet altijd gespannen zijn, toch?’

Aan haar ijzige gezichtsuitdrukking te zien, was dat niet het antwoord dat ze wilde horen.

Je raadt het al: ik stond op straat. Gelukkig kreeg ik een goede ontslagvergoeding mee.

Natuurlijk had ik meteen kunnen gaan solliciteren, maar er was zoveel te doen in en rondom het eeuwenoude jachthuis, dat ik besloot om eerst eens tijd voor mezelf te nemen.

Eerlijk gezegd wist ik ook niet goed wat ik anders moest doen. ‘De Heikant vult je hart en leegt je portemonnee,’ zei mijn vader weleens, vooral als er weer onderhoud aan de witte gootlijst gedaan moest worden.

Ik voelde het anders: mijn hart was leeg en mijn portemonnee was vol. Het jachthuis, waar mijn familie al generaties lang woonde, voelde zielloos. Troosteloos. Ik zocht die troost opnieuw op de bodem van een fles.

Gelukkig was er iemand die me enigszins met beide benen op de grond hield: Gradus Bod, mijn krasse buurman. Hij bewoont de eenvoudige boerenwoning die aan de linkerzijde tegen het jachthuis is gebouwd.

In de zomer vernieuwde ik het tuinpad, verfde ik kozijnen totdat ik blaren op mijn vingers had en dwaalde ik energiek met Sita door de Eltense en Berghse bossen. Ik hielp Gradus tot laat op de avond met het maaien en hooien onder het gebrul van zijn bijna antieke tractor. Ik viel niet in het beruchte zwarte gat en verveelde me geen moment.

‘Tied veur ’n biertje,’ zei Gradus ’s avonds. Dan dronken we er een paar, maar ik vertelde hem niet dat ik er daarna thuis nog een paar dronk.

En soms nog een paar.

Aan het begin van de herfst nam mijn enthousiasme af. Ik verfde nog een paar raamluiken en daarna ruimde ik de huisbibliotheek op. Steeds vaker zocht ik excuses om niet naar buiten te hoeven. Meestal bracht ik mijn tijd door voor de televisie in de woonkamer, zinloos zappend, en ik verwaarloosde mijn fysieke bezigheden.

Twee maanden later lagen de volgende twee raamluiken half geschuurd en verlaten onder de kapschuur. Sita legde geregeld haar kop op mijn knie om me duidelijk te maken dat het tijd was voor een wandeling. Mijn metabolisme leek in een vertraagde modus te zijn beland. Ik staarde mistroostig naar de vallende herfstbladeren. Misschien was er geen diep, zwart gat, maar het voelde zeker als een grijs dalletje.

Met kerst kwamen mijn kinderen thuis. Het gebeurt niet vaak dat ze er alle drie zijn.

Teun woont in Genève en werkt bij CERN, Coen doet een PhD in de chemie in Boston. Hij bleef twee weken en ging daarna nog twee weken naar Liesbeth, zijn moeder, die in Arnhem woont. Mijn dochter, Claire, woont in Gorssel. Zij was op bezoek met haar vriendin, Renske.

We keken oubollige kerstfilms en deelden cadeautjes uit. Ik kreeg sokken, slossen en twee flessen cognac. Blijkbaar hield ik mijn innerlijke strijd goed verborgen, anders hadden ze vast iets anders voor me meegebracht.

Claire wees naar mijn buik en zei: ‘Volgens mij ben je aangekomen, pa.’

‘Ja, een paar kilo,’ loog ik, terwijl ik een stukje worst van tafel pakte. De laatste keer dat ik me gewogen had, waren het er acht meer en dat was twee weken geleden.

‘De hele dag binnen zitten is niet goed voor je, ga eens naar buiten!’ merkte ze wat vinnig op, terwijl ze me nieuwsgierig bekeek.

De anderen knikten instemmend. Ik vroeg me af wie hier de ouder was.

Maar gewoontes zijn als comfortabele pantoffels: het is lastig om ze los te laten, zelfs als er een gat in zit en je een nieuw paar in een doos klaar hebt staan. De week na kerst bracht ik daarom vooral weer binnen door.

Twee januari was een donkere winterdag en het sneeuwde. Ik bracht de kerstversiering naar de zolder. Bij het verplaatsen van een van de stoffige bananendozen met daarin mijn stamboomdossiers, gleed er een mapje uit. Ik pakte het op, blies het stof eraf en las op het voorblad die mysterieuze naam: *Lamboij*.

Ik ging zitten, pakte de doos uit, bladerde door de mappen en staarde met weemoed naar vergeelde familiefoto’s en bidprentjes. De rest van de ochtend bracht ik door op de vliering, tot ik besepte dat ik zat te rillen. Ondanks dat ik een van die oude, maffe dekens had omgeslagen, die door motten of muizen als voedsel was gebruikt, had ik het koud.

Ik nam een van de bananendozen mee naar beneden, naar de huisbibliotheek. Deze begroette me als een vreemdeling na mijn maanden van lethargie voor de televisie in de woonkamer. Ik plaatste de doos op het bureau en klapte mijn laptop open. Vervolgens pakte ik een dossier en begon op internet te zoeken naar de naam Lamboij en vooral naar een link met Kleverhamm.

Die vond ik niet.

Wat ik wel vond, was de vermelding van ene Cornelia Lambiotte in een documentenregister van de Duffelt, een streek tussen Nijmegen en Kleef. De naam Lambiotte leek nogal op Lamboij. In het register stond slechts een korte samenvatting van de oude documenten en om de genoemde akte in te zien, moest ik naar het archief in Arnhem.

Op naar Arnhem

Het Gelders Archief was verhuisd. Vanaf de parkeerplaats langs de Rijn, bij een jachthaventje dat in deze tijd van het jaar verlaten was, staarde ik met gemengde gevoelens naar het nieuwe gebouw.

Dat ik hier nu stond, had een vreemde aanleiding. De avond ervoor gebeurde er iets wat me nooit eerder was overkomen. Ik zocht in de kelder naar bier en vond alleen alcoholvrij. Mijn blik viel echter op een aangebroken fles Bommerlunder, een Duitse schnaps, die ik ooit van een kennis had gekregen. Het feit dat de fles al open was, gebruikte ik als excuus om die mee te nemen naar de woonkamer. Een blik op het alcoholpercentage leerde me bovendien dat het in ieder geval niet bedorven kon zijn.

Die ochtend werd ik wakker van geluiden beneden. Terwijl ik nog in bed lag, herinnerde ik me dat Gretha, de schoonmaakster, langs zou komen. Gretha Heinricks, die zich na de dood van mijn moeder over mij ontfermde, is – naast Gradus – de andere persoon in mijn leven die een oogje in het zeil houdt. Ze begon als zestienjarig dienstmeisje bij mijn ouders en is nooit meer weggegaan. Ondanks haar zeventig jaar komt ze nog steeds één dag per week om schoon te maken.

Ik keek in de spiegel. De man die terugkeek, had zich een week lang niet geschoren en rond zijn rode ogen zaten donkere kringen, alsof hij die nacht aan een bokswedstrijd had deelgenomen. De Bommerlunder, – een woord dat voor mij ongeveer klonk als ‘klokkenluider’ – bezorgde me een bonkende hoofdpijn.

Gretha, met haar mooie zilveren haar in een strik en ondanks haar leeftijd energiek, begroette me zonder iets over mijn uiterlijk op te merken. Ze volgde mijn verholen blik naar de lege fles op het aanrecht en bracht die discreet naar de glasbak in de bijkeuken.

‘Ga je nog iets doen vandaag, Rik?’ vroeg ze, terwijl ze begon met afwassen.

‘Ja, euh ... ik was van plan om naar het Gelders Archief te gaan voor mijn stamboomonderzoek.’ Ik streek met mijn hand door mijn ongekamde, warrige kuif.

‘Goed idee ...’ zei ze, terwijl ze uit het raam keek. ‘Ik wilde vandaag de slaapkamers luchten.’

Er was geen weg meer terug. Na een douche en een scheerbeurt vertrok ik naar Arnhem.

Ik stond voor het gebouw met de afwisselende lagen van glas en vanillekleurige gevelbekleding. Het gaf het pand het uiterlijk van een Javaanse spekkoeck, niet iets wat je zou verwachten bij een historisch archief. Toen ik jaren geleden voor het laatst in het archief was, bevond het zich nog in een monumentaal pand in het hart van Arnhem, wat veel toepasselijker leek.

Bij de receptie vroeg een behulpzame vrouw of ik me had aangemeld. Dat had ik natuurlijk niet gedaan.

Ik wilde me omdraaien, maar ze zei vriendelijk: ‘Maakt niet uit, meneer, het is hier meestal rustig.’ Vervolgens noteerde ze mijn gegevens en gaf me een pasje met een nummer.

De studiezaal op de eerste verdieping was opvallend licht en rook naar nieuwe vloerbedekking en verf. De grote ramen, die over de hele breedte van het gebouw liepen, boden een panoramisch uitzicht over de Nederrijn en de uiterwaarden. Binnenvaartschepen duwden hun lading richting de Gelderse Poort, die vaag zichtbaar was in het oosten.

Er zaten slechts enkele mensen, verdiept in documenten of starend naar de monitoren voor hen. Begroetingen leken niet tot de archiefcultuur te behoren.

Via een beeldscherm vroeg ik het document op dat ik thuis had gevonden in het documentenregister van de Duffelt. De verhuizing had in ieder geval de efficiëntie verbeterd: binnen enkele minuten kreeg ik een melding dat mijn document bij het loket klaarlag.

Ik werd snel weer enthousiast. Het lezen van oude documenten is als het ontcijferen van geheimschrift. In het begin lijken de krabbels mysterieus. Na verloop van tijd worden bekende letters en woorden zichtbaar en ontdek je verborgen schatten in de inktvlekken, al maakt het ontbreken van spellingsregels en een uniforme schrijfwijze het soms lastig.

In de documenten van de rechtbank van de Duffelt ontdekte ik een verslag uit 1662, waarin stond hoe de erfenis van de overleden weduwe Cornelia Beckers werd verdeeld.

Cornelia, oorspronkelijk gedoopt als Cornelia Lambiotte in de Waalse kerk in Delft en gestorven te huis Germenseel in Zyfflich, was het onderwerp van een vermakelijk pleidooi van de erfgenamen. Ze debatteerden over de vraag of Marie, de zus van Cornelia, recht had op haar deel van de erfenis, waarbij ze aanvoerden dat Marie in Delft *'een boos, quaet en goddeloos leven leit als diefvegge en boer'*. De erfgenamen in de Duffelt hadden niet de intentie om Marie (die het in Delft wel gezellig had, zo te lezen) ook maar iets van de erfenis te geven.

Verder vond ik niets. Als ik meer wilde weten over Cornelia Lambiotte, moest ik naar Delft. Ik noteerde haar geboortedatum en bracht de archiefdoos terug.

Op de terugweg naar huis voelde ik twijfel. Zou ik naar Delft gaan om dit vage spoor te volgen? Ik was gewend geraakt aan mijn passieve leven op De Heikant. Aan de andere kant had de overstap van bier naar sterkedrank me de dag ervoor angstig gemaakt. Ik schudde de onzekerheid van me af: mijn ervaring was dat je een discussie met jezelf toch nooit kunt winnen.

Ik dacht aan hoe mijn dochter tijdens de kerstdagen naar mijn buik had gewezen en had gezegd dat ik weer eens iets moest gaan doen. Ik hield – voor niemand anders dan mezelf – even mijn buik in.

Delft was natuurlijk best een bezoek waard, zelfs als ik geen informatie vond over Cornelia Lambiotte.

Een ontmoeting in Delft

Het was de tweede week van januari. Het voorval met de Bommerlunder had me de afgelopen week beziggehouden en tot nadenken gestemd. Misschien had ik de poort naar de hel nog niet geopend, de deur naar het voorgeborchte stond zeker op een kier. Ik moest op de een of andere manier uit die zelfverkozen tredmolen ontsnappen.

Met enige tegenzin had ik mezelf daarom gedwongen tot een beetje discipline en een datum vastgesteld voor mijn bezoek aan Delft. Op die druilerige donderdagochtend reed ik in mijn oude, oranje Mercedes richting de randstad.

Het stadsarchief in Den Hoorn, net buiten Delft, was verrassend kleiner dan het archief in Arnhem. Ik meldde me aan bij de archivaris, een lijzige lange man met de naam Wim van Beenen, en nam plaats in de studiezaal. Ik was de enige bezoeker. Een paar medewerkers achter de balie werkten in alle stilte en het enige geluid in de zaal kwam uit mijn eigen laptop.

Ik keek op mijn scherm welk document ik wilde inzien: een register van de Waalse kerk te Delft, waar Cornelia Lambiotte was gedoopt. In Wallonië werden calvinisten vervolgd en verdreven, waardoor velen naar Holland trokken en hier hun eigen Waalse kerkgemeenschap hadden gesticht.

Ik voerde het documentnummer in en kort daarna bracht een medewerker een bruine archiefdoos naar mijn tafel. Voorzichtig haalde ik het gehavende en rafelige kerkboek eruit, waarvan de geur de ouderdom verried. Het handschrift was kriebelig en het oude perkament doordrenkt met inktvlekken, wat het lezen bemoeilijkte. Desondanks waren de jaartallen en datums duidelijk en ik vond de Cornelia die ik zocht.

Tot mijn teleurstelling ontdekte ik dat ik tevergeefs was gekomen: haar werkelijke achternaam was niet Lambiotte, maar *De la Motte*. De naam in de akte in Arnhem was verkeerd gespeld. Ik kon naar huis. Er was geen enkele connectie tussen de familie De la Motte en mijn voorvader Peter Lamboij.

Hier had mijn verhaal kunnen eindigen, maar op dat moment ging een zijdeur van de zaal open en begon het eigenlijk pas echt.

Ze was iets kleiner dan ik had verwacht, toch herkende ik haar direct: Sandra Molenaars. Ze stapte de ruimte binnen, vergezeld door een cameraman en een man met een microfoonhengel. Bij de balie overlegde ze met iemand in pak, die druk gebaarde en aanwijzingen gaf aan het personeel en daarna met een stevige handdruk afscheid van het gezelschap nam.

Ze discussieerden, terwijl ze in mijn richting keken. De cameraman raakte opgewonden en sprak steeds luider tegen Sandra. Het was duidelijk dat ze overwogen om mij aan te spreken. Gezien de beperkte keuze aan mogelijke gesprekspartners, leken ze weinig alternatieven te hebben.

Ik keek naar Sandra Molenaars. Onze blikken kruisten elkaar kort en ik maakte het bekende bibliotheekgebaar voor stilte, wijzend naar de geagiteerde cameraman. Een glimlach speelde rond haar lippen en pretlichtjes dansten in haar ogen.

Ze stapte op me af. ‘Hoi,’ zei ze hartelijk. ‘Ik ben Sandra en dit zijn Taco de Leeuw en Yon Bos.’

Bekende mensen gaan er misschien van uit dat je hun achternaam wel zult kennen.

Ik stelde mezelf voor en nam haar in me op. Ze was zo aantrekkelijk als ik haar kende van tv en zag er absoluut geweldig uit met haar roodbruine krullen, die over een wollen, Noorse trui vielen, en haar versleten slimfit jeans.

Sandra Molenaars, ongetwijfeld bekend bij iedereen van mijn leeftijd als het opgewekte buurmeisje Laura van Velzen uit de soapserie *Bloemendaal*. In die tijd keken veel mannen heimelijk alleen voor háár naar de serie, die inmiddels al zo’n twintig jaar niet meer op televisie te zien was.

‘We doen vooronderzoek en proefopnamen voor een mogelijke nieuwe tv-serie voor SBS,’ vervolgde ze.

Taco, de cameraman, had zijn camera laten zakken en keek verveeld om zich heen.

‘Het moet zoiets worden als *Verborgten Verleiden*, dat programma waarbij bekende Nederlanders op zoek gaan naar hun voorouders, maar dan met gewone Nederlanders.’

Gewone Nederlanders, dacht ik, *echt SBS*.

‘Vind je het erg als je misschien in beeld komt?’ vroeg ze.

Daar had ik absoluut geen trek in. Ik laat mijn fiifteen minutes of fame graag aan me voorbijgaan. Ze vroeg het echter zo sympathiek dat ik moeilijk kon weigeren.

Ik legde uit wat ik aan het doen was: ‘Ik heb hier een boek uit de zeventiende eeuw met namen van lidmaten van de Waalse kerk en ik was op zoek naar een mogelijk familielid.’ Ik zag aan haar ogen dat dat niet voor iedereen interessante materie was.

‘Soms heb je geluk en vandaag ... heb ik pech.’ Ik wees naar de naam in het boek. ‘Ik zit op een vals spoor. De naam die ik zocht, is een foute transcriptie. Deze mevrouw heette niet Cornelia Lambiotte, zoals ik had verwacht, maar Cornelia de la Motte. Geen familie dus, althans niet van mij.’ Ik liep naar de koffieautomaat om een bekertje koffie te halen. Die was hier tenslotte gratis en ik moest nog een eind terug.

Sandra bladerde intussen door het oude kerkboek. ‘Hé, hier staat er nog een. Nog een De la Motte, ene Marie?’

Die voornaam had ik ook gezien in het document in Arnhem. Ik was mijn interesse echter al verloren.

Blazend in mijn koffie wierp ik toch een blik op de aantekening bij haar vinger in het kerkboek en merkte iets vreemds op. ‘Ze wordt samen genoemd met ene Willem Bolenes.’ Ik keek de archivaris aan, die zich inmiddels ook bij ons had gevoegd, waarschijnlijk om het manuscript te redden van mijn mogelijke koffievlekken. ‘Willem Bolenes ... Willem Bolenes ...’ Ik zocht diep in mijn achterhoofd.

‘Willem Bolnes,’ zei de archivaris.

De filmcrew keek verbaasd naar ons.

‘Willem Bolnes?’ vroeg Sandra nieuwsgierig. ‘Is dat een bekend iemand dan?’

‘Willem Bolnes was de zwager van Johannes Vermeer,’ zei Van Beenen met plechtige toon en hij nam het boek voorzichtig uit haar hand.

Ik keek over zijn schouder mee. Ik was wel het een en ander gewend bij het doorspitten van oude archieven; deze aantekening was echter nauwelijks te lezen en bovendien in het Frans. ‘Kunt u dit lezen?’

‘Nee, maar we hebben hier iemand die dat kan.’ Hij belde en even later kwam een kleine man met baard de studiezaal binnen. ‘Dit is Jacques Lefèvre, collega-archivaris.’

Lefèvre bleek een Nederlander van Franse komaf. Ik kon zijn leeftijd moeilijk schatten. Hij had een jeugdige uitstraling en een vastberaden, rigide houding.

Van Beenen liet onze vondst zien en vroeg Lefèvre of hij het wilde vertalen. De kleine man leek niet blij te zijn dat zijn werkzaamheden zo abrupt werden onderbroken en deelde ons enthousiasme blijkbaar niet.

‘Ik neem het even mee naar mijn bureau,’ zei hij korzelig en hij verdween naar achteren met Van Beenen in zijn kielzog.

We zaten wat verveeld te wachten. Lefèvre was een half uur weg en we konden niet veel doen.

Taco speelde met zijn telefoon, Yon prutste met zijn recorder. Sandra zat tegenover me, met haar afgetrapte gympies nonchalant op een andere stoel. We babbelden over waar ik vandaan kwam en de reden van mijn bezoek. Ze haalde een zakje gedroogde mango tevoorschijn uit een gehaakte juten tas, waarin ik ook een pakje Marlboro en een das zag zitten, en schoof het naar me toe. Ik pakte er aarzelend een stukje uit. Ik houd niet van mango.

Ze grijnsde en vroeg plagerig: ‘Geen mango meer meenemen? De volgende keer?’

Ik begon haar aardig te vinden. We hadden het over onze kinderen – zij had er twee – en we hadden het over Sita. Ze vroeg om een foto en keek me bevreemd aan toen ik zei dat ik die niet bij me had.

Lefèvre en Van Beenen kwamen binnen en Lefèvre keek opgetogen.

‘We hebben best iets bijzonders!’ zei hij en hij hield een velletje papier omhoog dat hij had geprint. ‘Hier is de vereenvoudigde vertaling.’ Hij zette zijn bril nog eens recht.

Taco had zijn telefoon weer verruild voor de camera en kwam dichterbij. Sandra pakte het papier ietwat brutaal uit de hand van de verbouwereerde Lefèvre en las voor:

Heden 18 april 1666,

Om een getuigschrift op te stellen voor mevrouw Marie de la Motte en haar verloofde Willem Bolenes uit Gouda, voor hun voorgenomen inschrijving bij de Calvinse gemeente in Heerbord-Dillen, erkent mevrouw De la Motte een openstaande schuld van achttien gulden aan de Waalse kerk. Als onderpand voor deze schuld geeft ze de volgende goederen aan de Waalse Gemeente, vertegenwoordigd door dominee Pieter de la Court, die tevens het getuigschrift opmaakt:

I kist, daarin bevindende:

-Twee pistolen

-Een kleurige herenmantel

-Twee dekens

-Een peluw

-Een beurs met zilveren beslag

-Een schilderdoek, bijzonder fraai, uitbeeldende een meisje bij een venster

-12 servetten van kant

‘Waarom zijn sommige dingen doorgestreept?’ vroeg Sandra, die leek te zijn gegrepen door het mysterie.

‘Het schilderij, de beurs ... Ze zijn niet achtergelaten als onderpand,’ antwoordde Lefèvre.

‘Wat is Heerbord-Dillen?’ vroeg Taco.

‘Ik kon het niet goed lezen, misschien heb ik het verkeerd gespeld, geen idee wat het betekent.’ Lefèvre klonk inmiddels wat kortaf, alsof hij terug wilde naar zijn werk.

‘We kunnen hier onderzoek naar doen,’ zei Van Beenen. ‘We zijn echter zwaar onderbezet, dus dat zal moeten wachten.’ Hij schoof het kerkboek voorzichtig terug in de archiefdoos.

‘Misschien kan ik iets doen?’ opperde ik.

‘Mocht u daar tijd voor hebben, zou dat mooi zijn,’ zei Van Beenen. ‘Wij kunnen eigenlijk niet zonder vrijwilligers en die zijn steeds moeilijker te vinden.’

Ik had tijd zat. Ik kon er best een paar uur aan besteden. Bovendien leek de geschiedenis rond Johannes Vermeer me zeker zo interessant als mijn eigen familieonderzoek.

Van Beenen en Lefèvre vertrokken en we stonden een beetje na te praten.

‘Ik ben benieuwd of je iets gaat vinden,’ zei Sandra. ‘Dit lijkt me interessanter voor een tv-programma dan de familiegeschiedenis van Jan Janssen of euh ...’

‘Rik Wolters?’ vroeg ik.

‘Oeps ...’ Ze rolde met haar ogen.

Ik moest lachen. ‘Daar zou ik ook niet naar kijken.’

Ze gaf me een kaartje. *Albatros Media* stond erboven.

‘Wij zijn van een klein productiebedrijf; we werken meestal in opdracht van SBS,’ zei ze in antwoord op mijn vragende blik.

Ik gaf mijn telefoonnummer en beloofde haar op de hoogte te houden, mocht ik iets vinden.

Taco trok ongeduldig aan haar arm. Er waren inmiddels andere bezoekers in het archief en misschien zat daar wél een mogelijk slachtoffer voor hun programma tussen.

Na mijn bezoek aan het archief bezocht ik Delft. Terwijl ik langs de oude grachten met daaraan de historische huizen slenterde en de Nieuwe Kerk bezocht, bleven de namen Bolnes en Heerbord-Dillen door mijn gedachten ronddwalen. In de slopende files vanuit de randstad richting het oosten, liet ook het mysterie van de verdwenen objecten, de beurs maar vooral het schilderij, mij niet meer los.